

15. 3. 2023.
06. 421.

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ  
МИТРОВИЦИ  
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ  
Бр. 23-239/2  
15 MAR 2023 год.  
ПРИШТИНА

Датум 12.01.2023.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ  
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 15.12.2022. Наставно-научно веће Филозофског факултета Одлуком бр. 2707 Наставно-научног већа Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, образована је комисија за оцену подобности теме <i>Бенерал Радомир Вешовић (1871-1938) живот и дјело</i> кандидата Филипа Вучетића.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, назив факултета(установе) у којој је члан комисије запослен:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Др Далибор Елезовић, ванредни професор, Катедра за историју Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Историја модерног доба, председник;</li> <li>2. Др Александар Животић, редовни професор, Одељење за историју Филозофског факултета у Београду, ужа научна област Историја Југославије, члан;</li> <li>3. Др Саша Станојевић, ванредни професор, Катедра за историју Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Историја модерног доба, члан;</li> <li>4. Др Владан Виријевић, редовни професор, Катедра за историју Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Савремена историја, ментор;</li> <li>5. Др Александар Стаматовић, редовни професор, Катедра за историју Филозофског факултета у Источном Сарајеву, ужа научна област Историја Новог вијека, ментор;</li> </ol>
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Филип Д. Вучетић рођен је марта 1992. године у Подгорици, где је завршио основну и средњу школу. Дипломирао је Историју на Филозофском факултету у Никшићу, 2015. године. Након завршетка студија, одradio је приправнички стаж у средњој Електротехничкој школи „Васо Алигрудич“ у Подгорици, где је положио стручни испит. Мастер студије историје завршио је на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву 2021. године, одбранивши завршни мастер рад под називом <i>Политички систем у Књажевци/Краљевци Црној Гори 1905-1914.</i></p>
III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Filip D. Vučetić, <i>Sarajevskiatentat i julska kriza</i>, Токови, часопис за научна, књижевна и друштвена питања, 1, Беране, 2020, стр. 209-219;</p> <p>Филип Д. Вучетић, <i>Балкански ратови и став Аустро-Угарске</i>, Токови, часопис за научна књижевна и друштвена питања, Беране, 2, 2020, стр. 143-152.</p> <p>Filip D. Vučetić, <i>Aneksiona kriza i srpsko pitanje, 1908-1909</i>, Историјски записи, Орган Историјског института и друштва историчара Црне Горе, година, XCIV, 1-2, Подгорица, 2021, стр. 175-189.</p>



Филип. Д. Вучетић, *Устав за Књажевину Црну Гору и његове карактеристике*, Српска Баштина, Институт за српску културу, VII/1, Никшић, 2022, стр. 149-158. ✓

#### IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат Филип Вучетић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

#### V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За равноправне менторе су предложени др Владан Виријевић, редовни професор, Катедра за историју Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Савремена историја и др Александар Стаматовић, редовни професор Филозофског факултета у Источном Сарајеву, ужа научна област Историја новог вијека.

Библиографија ментора са најмање 5 (пет) јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

Проф. др Владан Виријевић је објавио више монографија и значајан број научних радова у међународним и домаћим научним часописима. Међу њима су најрелевантнији за област докторске дисертације кандидата Филипа Вучетића следећи:

1. Виријевић, Владан-Делетић Здравко, *Разграничење Србије и Црне Горе у Метохији 1912-1914. године*, У: *Косово и Метохија у контексту балканских народа и држава*, књ. 2, Лепосавић, 2016, 171-185.
2. Виријевић, Владан-Делетић Здравко, *Парламентарни избори у Беранском округу 1920. и 1923. године*, Зборник радова Филозофског факултета, 1, Приштина, 2015, 3-24.
3. Виријевић, Владан, *Парламентарни избори у Беранском срезу 1925. и 1927. године*, Зборник радова Филозофског факултета, 2, Приштина, 2015, 155-173.
4. Виријевић, Владан, Бранко Бошковић – историчар и страдалник, *Писци српске историје – Ђорђевићеве сусрети 2016. године: научнисукуп историчара с међународним мучешћем*, Гацко, 2017, 348 – 362.
5. Виријевић Владан-Делетић Здравко, *Историчар и савременост, Зборник радова Филозофског факултета*, 4, Косовска Митровица, 2017, 45-61.

Проф. др Александар Стаматовић је објавио више монографија и значајан број научних радова у међународним и домаћим научним часописима. Најрелевантнији за област докторске дисертације кандидата Филипа Вучетића су следећи:

1. Стаматовић, А. (2021). *Историјске основе националног идентитета Црногораца 1918-1953*, друго допуњено и прерађено издање, 451 стр. ISBN – 978-9940-720-65-0. Институт за српску културу, Никшић.
2. Стаматовић, А. (2019). *Национални идентитет и државно одређење црногорских зеленаша*. Правни зборник, 2: 151- 181. ISSN 0350-6630.
3. Стаматовић, А. (2017). *Прилике у неким територијама бивше Зетске бановине укључених у пројекат Велике Албаније првих мјесеци окупације 1941. године*. Српска баштина, 2: 91-107. ISSN - 2337-0939.
4. Стаматовић, А. (2016). *Метохија у плановима црногорских сепаратиста у васпостави црногорске државе 1941. године*. У: Виријевић, В. Елезовић, Д. (ур). *Косово и Метохија у Другом светском рату-седам деценија касније*, Филозофски факултет, Косовска Митровица, стр. 43-69. ISBN - 978-86-6349-072-7
5. Стаматовић, А. (2016). *Аспекти уједињења Црне Горе и Србије*. У: Ђорђевић, Б. Голубовић, В. (ур.) *Дипломатија и култура Србије: стање и перспективе-зборник радова са научног скупа*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, стр.139-159. ISBN - 978-86-7067-220-8



Комисија сматра да проф. др Владан Виријевић и проф. др Александар Стаматовић испуњавају све услове за менторе ове докторске дисертације за област Историјске, археолошке и класичне науке, ужа научна област Историја модерног доба/Савремена историја.

## VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

### ОЦЕНА:

#### 1. Формулација назива дисертације

Комисија закључује да је радни назив дисертације **Генерал Радомир Вешовић (1871-1938): живот и дјело** прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

#### 2. Предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Биографска историја представља једну од најстаријих грана историографије. Сматра се да је њен оснивач грчко-римски филозоф и историчар Местрије Плутарх (46-127) кроз своје дело *Упоредни животописи*. Кроз векове и миленијуме биографска историја имала је неколико развојних фаза. У савременој историографији она представља један од најзначајнијих облика израза и тумачења прошлости. Свакако да се биографска историја не може формулисати и имати свој историографски изражај у историјски безначајним личностима. Када се испуни тај први предуслов, у зависности од проучавања периода живота одређене историјске личности, поред историје користе се и друге науке: археологија, антропологија, политикологија, историја књижевности, психологија, социологија, теологија итд. Биографски приступ веома често у садашњости не мора само да подразумева изучавање улоге и значаја одређене историјске личности у домену главних тематских изражајних проблематика, попут политичке историје, војне историје и сл. У том случају узимају се у обзир наведене науке, и у методологији изучавања даје им се већи или мањи значај. Генерал Радомир Лукин Вешовић (1871-1938) представља једну од значајнијих историјских личности Црне Горе прве три деценије XX вијека. Чињеница да је потицао из познатог братства из којих су се према ондашњим правилима регрутовали државни службеници, препоручила га је за војно школовање у Италији. Обичаји регрутације за државне службенике у Црној Гори били су умногоме различити од оних у Србији. По завршетку школовања Радомир Вешовић је убрзано напредовао у војној хијерархији до Првог балканског рата, који га је затекао у чину командира (пуковника) и команданта Горњовасојевићке бригаде црногорске војске. Са овом бригадом која је оперисала у оквиру Источног одреда црногорске војске, под командом сердара и бригадира Јанка Вукотића, он је поразио турску војску и локални муслимански и албански башибозук у Плавско-гусињској долини и рожајској котлини, избио на Чакор, и спустио се ка Пећи и Дечанима, понијевши тако уз сердара Вукотића помпезни придјев „ослободиоца Дечана и Патријаршије“. Убрзо Вешовићеве трупе улазе и у део Ђаковице. По завршетку операција за ослобођење данашњег североисточног дијела Црне Горе и Метохије, у међувремену је унапређен за успехе у чин бригадира (генерала) и одлази на скадарски фронт где бива рањен. Након Првог балканског рата преузима дужност команданта посадних трупа у тзв. новоослобођеним областима. Иако је до сада историјат операција црногорске војске у Балканским ратовима доста детаљно изучен, у овој дисертацији кандидат ће примат дати месту и улози изучавања Радомира Вешовића у овом процесу. Ово стога што му је краљ Никола по добијеној висти о ослобођењу Дечана телеграфисао честитком ословљавајући га са „генерале“, иако Вешовић није још био унапређен у тај чин, свестан Вешовићеве бриљантне командантске умешности. И у Првом светском рату Вешовић остаје на наведеној територији. Он истина бива током 1914. године заобиђен теренски као један од команданата црногорске војске у главним операцијама ка Дрини и Сарајеву, ловћенском и херцеговачком ратишту (Јанко Вукотић, Митар Мартиновић, Лука Гојнић, Милутин Вучинић, Петар Петровић). Командовао је Старосрбијанским одредом црногорске војске, који је држао власт у делу тзв. новоослобођених крајева (Плав, Гусиње, Рожаје, Метохија), и сукобио се са локалним муслиманским и албанским башибозуком подстицаним од аустроугарских и италијанских



агената. Вешовић је посебно био активан 1915. године јер управо трупе под његовом командом, а по наређењу краља Николе, по други пут поседају Скадар.Ово је био сасвим сепаратни потез краља Николе и Црне Горе у рату, мимо интереса савезница (Русије, Србије, Италије, Француске и Британије), врло лоше оцењен од њих.Тако бригадир Вешовић делом више није само војсковођа него обавља и дипломатске активности.Иако је у општем контексту историографије и ово питање доста изучено (нарочито од Драгољуба Р.Живојиновића), дисертација ће примат имати у изучавању места и улоге Радомира Вешовића у овим догађањима.Општа офанзива Централних сила на Балканском фронту крајем 1915. године, врло брзо донеће слом Црне Горе и Србије.У том моменту, крајем 1915.године, доћи ће до врхунца војничке каријере Радомира Вешовића, када он у новој влади постаје министар војни, и први пут после скадарске епизоде улази и у политичке воде.Међутим, од тада креће и период Вешовићеве прилично контраверзне животне, војне и политичке биографије.Суочена са тешком војном ситуацијом и повлачењем српске војске, Црна Гора отпушта српског официра Петра Пешића са места наченика Врховне команде, а на то место именује дивизијара Јанка Вукотића.Убрзо потом, по наређењу Вешовића, као министра војног, Вукотић распушта црногорску војску кућама, а након тога следи прилично контраверзно потписивање капитулације.Радомир Вешовић бива један од три министра који ће дочекати аустроугарске трупе и покушати да са Аустроугарском преговара о склапању сепаратног мира (тзв.крња или капитулациона Влада).Овај детаљ ће већ током процеса уједињења и у међуратном периоду бити тешко бреме за Вешовића, обилато коришћено од његових политичких противника за његову компромитацију, и давање придева „капитулационог министра“, тј.министра који је послао своју војску кући.Радомир Вешовић од прољећа 1916.године почиње припреме за дизање општег устанка у Црној Гори.Одржава неколико десетина тајних састанака са официрима и бившим државним великодостојницима.Аустроугарске властима улазе у траг и хапсе га у близини Колашина у јуну исте године.Он, међутим, приликом спровођења ка Колашину, из скривеног револвера убија једног официра спроводника и бежи у одметништво. Убрзо следи уцена окупационих власти, да ће ако се не преда бити обешен његов млађи брат, студент медицине Влајко. Вешовић то не чини и брат му бива обешен.Након свега тога у Црној Гори се јавља комитски покрет против аустроугарског окупатора, који јача из месеца у месец.Иако већина комита очекује да их Вешовић поведе у устанак, он бива потпуно пасиван, и скрива се код јатака или по пећинама.Коначно, на православу Нову годину 1918. године, после низа перипетија и преговора, предао сеаустроугарским властима.Од тада се ставља у службу аустроугарских власти, агитујући на скуповима по варошима, да је победа Централних сила у рату неминовна, да је Русија пропала услед бољшевичке револуције, да се комити предају и не изазивају репресалије аустроугарских власти.Неки од ових иступа довешће га у врло неповољну позицију опште осуде народа. Оцењујући да му је некористан и да са његовом агитацијом ништа значајно није добио, аустроугарски окупатор га шаље у интернацију најпре у Хрватску, а потом у Аустрију. После слома Аустроугарске монархије, Вешовић се ка Црној Гори враћао из интернације преко Сарајева.Он се током интернације није уплитао у политичке борбе у интернирским логорима међу Црногорцима, јер се виши црногорски официри и министри, тактизирајући, нису опредељивали да ли су за или против уједињења, или васпоставе црногорске државе.По повратку у Црну Гору Вешовић је затекао снажне политичке агитације за одржавање Подгоричке скупштине, а касније и велике политичке ломове током Божићне побуне крајем 1918.и почетком 1919.године.Попут већине виших црногорских официра и министара, Вешовић се и у овим приликама понашао уздржано тактизирајући и не опредељујући се.Он дефинитивно на било који начин није нити подржавао нити оспоравао Подгоричку скупштину и њену организацију.Такође се није укључивао ни у организацију Божићнепобуне, нити њено гушење. Кандидат ће у дисертацијинастојати да пружи одговору вези са Вешовићевим поступцимау овим догађајима. Врло брзо по уједињењу и слому Божићне побуне Вешовић се укључио у групу високих црногорских официра који су примљени у нову војску Краљевине СХС (Јанко Вукотић, Митар Мартиновић, Јово Бећир, Нико Пејановић, Машан Божовић, Лакић Војводић, Павле Вујисић, Благо Врбца итд.). Вешовићу је признат (или додељен) чин дивизијског ђенерала у Скопљу.Вероватно разочаран јер му није додељена нека велика војна функција, Вешовић је 1919.године затражио



пензионисање и оно му је одобрено.Ту почиње нова Вешовићева контраверза, јер се он после пензионисања и повратка у Црну Гору почео повезивати са зеленашким комитима, присталицама краља Николе и емигрантском Владом у Француској, а потом и у Италији.Као и у случају аустроугарске окупације, те Вешовићеве активности су убрзо откривене, и он је био оптужен за велеиздају. После неуспешног покушаја бегства у Румунију, и годину и по боравка у истражном затвору, изведен је пред суд.Судски процес против ђенерала Вешовића организован је у Београду 1921.године, уз велику пажњу ондашњег јавног мњења.Овај процес, међутим, није довршен. После низа перипетија, краљ Александар је својом одлуком Вешовића аболирао од оптужнице. Дисертација стога треба да објасни и који су били Вешовићеве мотиви за овакву политичку превртљивост од макар пасивног подржаваоца уједињења до његовог крајњег критичара.

По повратку у Црну Гору, са великом ђенералском и министарском пензијом, Вешовић се није задовољио.Са војничких прешао је на политичке амбиције, те се убрзо придружио углавном групи бивших црногорских министара (др Секула Дрљевић, Михаило Ивановић, Ристо Поповић, Саво Вулетић, Марко Ђукановић итд.).Вешовић тако бива међу оснивачима Црногорске федералистичке странке, и један од њених вођа.С обзиром да је био официр, и долазио из рубног подручја бивше црногорске државе, већински окренутог ка уједињењу (Васојевићи), он је политичким знањем заостајао.Иако се у три наврата кандидовао на парламентарним изборима у Андријевичком срезу (1923, 1925. и 1927), није успео да избори посланички мандат. Дисертација поред осталог, треба да пружи одговор на питање шта је навело Вешовића да одмах послје завођења диктатуре, у изразито мањинској групи вођства црногорских федералиста подржи диктатуру?У општем контексту сагледано, ђенерал Радомир Вешовић био је контраверзна личност, са поступцима радикално измењених ставова.Већ у међуратном периоду почеле су крупне критике у новинској штампи и историјској публицистици ђенерала Вешовића.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложености, актуелношћу и значајем у областима дисертације научно оправдан.

### 3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио списак необјављених и објављених извора и литературерелевантне за истраживање. Овде наводимо најзначајније:

#### Необјављени извори

- Државни архив Црне Горе - Цетиње
- Архив Историјског института Црне Горе - Подгорица
- Архив Југославије - Београд
- Војни архив Србије - Београд

#### Објављени извори

- Бојовић Р, Јован, Подгоричка Скупштина 1918, Титоград, 1989.  
Бурзановић, Славко, Министарство војно Књажевине/ Краљевине Црне Горе, 1879-1916, Зборник докумената, Подгорица, 2010.  
Вешовић, Радомир, Ђенерал Радомир Вешовић пред судом, Земун, 1921.  
Вујовић, Димитрије, Подгоричка Скупштина 1918, Zagreb, 1989.  
Павићевић, Бранко; Распоповић Радослав, Црногорски законици 1796-1916, правни извори и политички акти од значаја за историју Црне Горе, Зборник докумената, I-IV, Подгорица, 1998.  
Потапов, Н. М, Руски војни агент у Црној Гори, Т.1, Извјештаји, рапорти, телеграми, писма, 1902-1915, Подгорица, 2003.  
Потапов, Н. М, Руски војни агент у Црној Гори, Т.2, Дневник: 1906-1907, 1912, 1914-1915, Подгорица 2003.  
Rastoder, Šerbo, Skrivana strana istorije, Crnogorska buna i odmetnički pokret, Zbornik

dokumenata, knj.I-IV, Bar, 1997.

#### Мемоари и сјећања

Вукотић, Јанко, Успомене из три рата, Београд, 1996.  
Вешовић, Радомир, Мемоари, Подгорица, 2005.  
Јовићевић, Нико, О људима и догађајима, сјећања једног федералисте, Цетиње 1995.  
Мартиновић, Митар, Ратне године 1912-1916, Београд, 1996.  
Хајдуковић, Нико, Мемоари, Подгорица, 2000.

#### Штампа

Глас Црногорца - Цетиње  
Цетињски вјесник - Цетиње  
Cetinjske novine - Cetinje  
Црна Гора - Цетиње  
Народна ријеч - Цетиње  
Црногорац - Подгорица  
Црногорски радикал - Подгорица  
Зета - Подгорица  
Слободна мисао - Подгорица  
Зетски гласник - Цетиње  
Политика - Београд  
Самоуправа - Београд  
Време – Београд

#### Литература

Вјелажас, Миле, Војска Кралевине SHS, 1918-1921, Београд, 1988.  
Бјелајац, Миле, Генерали и адмирални Краљевине Југославије 1918-1941, Београд, 2004.  
Babić, Branko, Politika Crne Gore u novooslobođenim krajevima 1912-1914, Titograd, 1984.  
Batrićević, Boban, Naoružanje i oprema crnogorke vojske uoči Balkanskih ratova, Glasnik Narodog muzeja Crne Gore, knj.10, Cetinje, 2014. 71-80.  
Božanović, Božidar, Crnogorci u balkanskim ratovima 1912-1913, Podgorica, 2004.  
Војводић, Михаило, Скадарска криза 1913. године, Београд, 1970.  
Виријевић, Владан-Делетић Здравко, Парламентарни избори у Беранском округу 1920. и 1923. године, Зборник радова Филозофског факултета, 1, Приштина, 2015, 3-24.  
Виријевић, Владан, Парламентарни избори у Беранском срезу 1925. и 1927. године, Зборник радова Филозофског факултета, 2, Приштина, 2015, 155-173.  
Виријевић, Владан-Делетић Здравко, Разграничење Србије и Црне Горе у Метохији 1912-1914. године, У: Косово и Метохија у контексту балканских народа и држава, књ. 2, Лепосавић, 2016, 171-185.  
Waren, Whitney, Crna Gora-zločin mirovne konferencije, New York, 1922.  
Вешовић, Јагош, Плење Васојевићи, Сарајево, 1935.  
Вујовић, Димитрије, Уједињење Црне Горе и Србије, Титоград, 1962.  
Вујовић, Димитрије, Црногорски федералисти, Титоград, 1981.  
Вујовић, Димитрије, Црногорски федералисти у Народној скупштини 1923-1925, Историјски записи, 1, Титоград, 1977, 81-98.  
Вујовић, Димитрије, Парламентарни избори 1925. године и конституисање Црногорске федералистичке странке, Историјски записи, 1-2, Титоград, 1978, 120-139.  
Вујовић, Димитрије, Прилог историји федералистичке мисли у Црној Гори, Историјски записи, 1-2, Титоград, 1989, 125-127.  
Вукчевић С., Митар, Црногорци у Југославији, Никшић, 1937.  
Вулетић, Саво, Чланци и расправе, Бијело Поље, 1998.  
Вешовић, Божидар, Војвода Миљан Вуков Вешовић, Андријевица, 2017.  
Вешовић, Радомир, Одметања, жртве и страдања под окупацијом 1916-1918, Пријепоље, 1967.



Gligorijević, Branislav, *Parlament i političke stranke u Jugoslaviji 1919-1929*, Beograd, 1979.  
 Дашић, Миомир, *Васојевићи од помена до 1860. године*, Подгорица, 2012.  
 Дрљевић, Секула, *Централизам или федерализам*, Земун, 1926.  
 Дрљевић, Секула, *Balkanski sukobi*, Zagreb, 1944.  
 Ђоновић, Никола, *Кад љешине засмрде*, Београд, 1926.  
 Ђуришић, Митар, *Први Балкански рат 1912-1913: операције црногорске војске*, књ.3, Београд, 1960.  
 Ђуришић, Митар; Ратковић Борислав; Скоко Саво, *У биткама код Скадра, Једрена и Брегалнице*, Београд, 1998.  
 Живковић, Милош, *Пад Црне Горе, Никшић-Беране*, 1935.  
 Живоиновић Р, Драгољуб, *Италија и Црна Гора 1914-1925, студија о изневереном савезништву*, Београд, 1998.  
 Јововић, Пантелија, *Црногорски политичари*, Београд, 1923.  
 Јовић, Татјана-Јовићевић, Milan, *Crnogorska vojska; organizacija i uniforme 1830-1914*, Cetinje, 2006.  
 Кићовић М, Драгомир-Губеринић П, Радомир, Пуниша Рачић, *живот за једну идеју*, Београд, 2000.  
 Кордић, Миле-Ашанин, Мијајло, *Комитски покрет у Црној Гори 1916-1918*, Београд, 1985.  
 Мишовић Милосав, Генерал Радомир Вешовић и Васојевићи под аустроугарском окупацијом, Иванград, 1979.  
 Маркуш Б, Јован, *Народна странка у Књажевини и Краљевини Црној Гори 1906-1918*, Цетиње, 2005.  
 Martinović, Srđa, *Generali Knjaževine i Kraljevine Crne Gore 1881-1921*, Cetinje, 2016.  
 Martinović, Srđa, *Crnogorski generali u vojsci Kraljevine SHS/Jugoslavije*, Cetinje, 2019.  
 Martinović, Srđa, *Crnogorska vojska od knjaza Danila do osnivanja stajace vojske*, *Matica časopis za društvena pitanja, nauku i kulturu*, br.72, Podgorica, 2017, 319-370.  
 Марковић, Савић-Штедимлија, *Горштакча крв*, Београд, 1928.  
 Marković, Savić-Štedimlija, *Crnogorsko pitanje*, Zagreb, 1941.  
 Marković, Savić-Štedimlija, *Crna Gora u Jugoslaviji*, Zagreb, 1936.  
 Мартиновић С, Нико, Јанко Вукотић и капитулација Црне Горе 1916. године, Цетиње, 1957.  
 Маликовић, Драги, *Рад црногорских посланика у парламенту, Краљевине СХС, од 1921-1928. године*, Приштина, 2002.  
 Милићевић, Милић, *Рат за море: дејства српских трупа у северној Албанији и на приморју од 23. октобра до 30. априла 1913. године*, Београд, 2011.  
 Милићевић, Милић, *Балкански ратови*, Београд, 2014.  
 Мемич, Mustafa, *Plav i Gusinje u prošlosti*, Beograd, 1989.  
 Ораовац, Томо, *Црна Гора и скадарско питање*, Београд, 1924.  
 Остојић, Предраг, *Црногорска Санџачка војска на Горњодринском фронту 1914-1915*, Београд, 2006.  
 Поповић, Павле, *Генеза црногорско-србијанског питања*, Рим, 1920.  
 Рејовић, Д. Момчило, *Školovanje Crnogoraca u inostranstvu 1848-1918*, Podgorica, 2000.  
 Радовић, Новица, *Црна Гора на савезничкој голготи*, Пећ, 1938.  
 Ракочевић, Новица, *Црна Гора у Првом свјетском рату 1914-1918*, Цетиње, 1969.  
 Ракочевић, Новица, *Политички односи Црне Горе и Србије 1903-1918*, Цетиње 1981  
 Ракочевић, Новица, *Прилози Историји аустроугарске окупације Црне Горе 1916-1918*, *Историјски записи*, 3, Титоград, 1960, 611-644.  
 Ракочевић, Новица, *Набавка оружја од стране Црне Горе у балканском и првом свјетском рату*, *Историјски записи*, 1, Титоград, 1961, 143-153.  
 Ракочевић, Новица, *Стање на црногорско-турској граници уочи балканског рата (1908-1912)*, *Историјски записи*, 3-4, Титоград, 1962, 485-515.  
 Ракочевић, Новица, *Ловћенски одред у Првом свјетском рату 1914-1916 година*, *Историјски записи*, 2, Титоград, 1966, 253-319.  
 Ракочевић, Новица, *Борбе Херцеговачког одред, црногорске војске у јануару 1916 године*, *Историјски записи* 2, Титоград, 1968, 223-250.  
 Ракочевић, Новица, *Политичка активност књаза Мирка Петровића, у току аустроугарске окупације Црне Горе*, *Историјски записи*, 1, Титоград, 1970, 251-271.  
 Ракочевић, Новица, *Неки подаци о стању у српској војсци у Црној Гори крајем 1915. године*, *Историјски записи*, 1-2, Титоград, 1973, 131-141.  
 Ракочевић, Новица, *Опредјеливање Црногораца за уједињење у току рата 1914-1918 године*, *Историјски записи*, 3-4, Титоград, 1988, 129-161.  
 Ракочевић, Новица, *Бјекство 17 Црногораца из окупиране Црне Горе 1917. године*,



Историјски записи, 3-4, Титоград, 1988, 211-213.  
Rastoder, Šerbo, Političke borbe u Crnoj Gori 1918-1929, Beograd, 1996.  
Rastoder, Šerbo, Životna pitanja Crne Gore 1918-1929, Bar, 1995.  
Растодер Шербо, Политичке странке у Црној Гори 1918-1929, Bar, 2000.  
Rastoder, Šerbo, Crna Gora u egzilu 1918-1925, knj. 1-2, Podgorica, 2004.  
Rastoder, Šerbo, Politički život u Crnoj Gori 1929-1941, Podgorica, 2015.  
Ратковић, Б-Ђуришић, М-Скоко, С, Србија и Црна Гора у Балканским ратовима 1912-1913, Београд, 1972.  
Скадарско питање и црногорско посланство, Котор, 1920.  
Стаматовић, Александар, Положај официра, подофицира, барјактара и перјаника Краљевине Црне Горе између два свјетска рата, Подгорица, 1995.  
Стаматовић, Александар, Национални идентитет зеленаша и црногорских федералиста 1918-1941, Политичка ревија, бр.1, Београд, 2007, 119-143.  
Стаматовић, Александар, Ослобођење Метохије у Првом Балканском рату и успостављање црногорских органа власти у првим мјесецима ослобођења, у Косово и Метохија у контексту балканских народа и држава, књ.2, Приштина-Лепосавић, 2016, 133-152.  
Тетковић, Јован, Ујединитељи Црне Горе и Србије, Дубровник, 1940.  
Цемовић, П. Марко, Васојевићи, Београд, 1992.  
Шкерковић, Никола, Црна Гора за вријеме Првог свјетског рата, Односи са Србијом-капитулација, Титоград, 1963.

#### 4. Циљеви истраживања

Циљеви Основни циљ истраживања кандидата је да на основу архивске грађе, као и других доступних историјских извора и литературе, што детаљније идентификује, критички анализира и систематизује научне чињенице о животу, месту и улози бригадира (ђенерала) Радомира Вешовића у историји Црне Горе прве три деценије XX века. Истраживање ће се делити на два сегмента, у зависности од његове биографије. Први подразумева чисто војничке активности до 1915. године, а од тада и политичке. У оквиру политичке активности, Вешовић дефинитивно од 1918. године и процеса уједињења постаје политичка личност, пошто након пријема у војску Краљевине СХС 1919. године, и убрзо након тога пензионисања, није имао никаквих битних војничких активности.

Хипотезе 1. Радомир Вешовић је био истакнута личност историје Црне Горе прве три деценије 20. века  
2. Радомир Вешовић није имао јасно дефинисан став о југословенском уједињењу и Божићној побуну у Црној Гори  
3. Радомир Вешовић се није снашао у политици и углавном се руководио личним интересима и сујетом

#### 5. Очекивани резултати

Осветљавање живота и дела Радомира Вешовића, официра неспорних војничких способности човека контраверзи, и дијаметрално супротних ставова по низу једних те истих питања. Реч је о питањима распуштања црногорске војске, па недуго потом покушаја да подигне устанак у окупираној земљи. Одметања у комите, да би у одметништву био пасиван, наводно да не би изазивао окупатора на репресалије. Његова предаја окупатору и стављање у његову службу. Након пропасти Аустроугарске нудио се српској војсци за вођу покрета за уједињење, истој тој војсци која је ратовала против Аустроугарске за коју је он агитовао. О питању нејасног става о уједињењу и Божићној побуну. Времену након пријема у војску Краљевине СХС и напуштања исте. Како је Вешовић постао велики критичар уједињења и положаја Црне Горе у новој држави, иако у самом процесу уједињења није био против њега, нити подржао Божићну побуну. Његовом неуспеху у бављењу политиком јер је у народу био оцењен као човек који нема конзистентан став. Подржавању личног режима краља Александра Карађорђевића, иако је он био у супротности са његовим дотадашњим политичким ставом и концептом. Очекивани резултати истраживања треба да покажу да је Радомир Вешовић био успешан војсковођа,



али се у додиру са политичким питањима највише руководио личним интересима, повређеном таштином, жељом за истицањем и влашћу.

#### 6. План рада

План рада на изради докторске дисертације подразумева истраживање у првом реду архивске грађе као примарног, штампе као секундарног и релевантне литературе. Када је реч о истраживању необјављене архивске грађе, фокус ће бити стављен на архивске фондове: Државног архива Црне Горе на Цетињу, Архива Историјског института Црне Горе у Подгорици, Архива Југославије, и Војног архива Србије у Београду. Кандидат ће истраживање значајно базирати и на штампи, која се налази у већ поменути архивима или библиотекама које ће бити наведене. У даљем раду ће извршити анализу и класификацију грађе. Важан део истраживања потребно је спровести у библиотекама. Истражиће фондове Народне библиотеке Србије (Београд), Библиотеке САНУ (Београд), Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ (Београд), Библиотеке Матице Српске (Нови Сад), Централне Народне библиотеке Црне Горе „Ђурђе Црнојевић“ (Цетиње), библиотечког фонда Војног архива Србије (Београд), библиотечког фонда Државног архива Црне Горе (Цетиње), библиотечког фонда Архива Историјског института Црне Горе (Подгорица), Библиотеке ЦАНУ (Подгорица), Универзитетске библиотеке Црне Горе (Подгорица). Након прикупљања и селектовања извора и литературе, кандидат ће приступити изради концепта за систематизовање грађе и плана презентовања резултата истраживања. Поред уводног дела, планом је предвидео да се конципирају следећа поглавља: Рођење, младост и школовање Радомира Вешовића, Војничка каријера Радомира Вешовића до Првог Балканског рата, Учешће у Првом Балканском рату и војна каријера до почетка Првог свјетског рата, Учешће у Првом свјетском рату, Током аустроугарске окупације, Од подржаваоца до критичара уједињења, Као црногорски федералиста, Однос према личном режиму краља Александра Карађорђевића, Приватни живот и смрт Радомира Вешовића, Закључно разматрање, Извори и литература.

#### 7. Методе и истраживања

Кандидат ће током истраживања на теми дисертације користити опште научне методе, класификацију, индукцију, дедукцију, као и посебне научне методе аналитичку, синтетичку и компаративну методу. Важан у пракси методологије историјске науке јесте историјски метод, који подразумева истраживање, критику, објашњавање и повезивање чињеница. Историјски метод се односи на временско и просторно лоцирање предмета истраживања и критичку обраду сачуваних материјала. Истраживање ће имати утврђену структуру и процедуру, дефинисане критеријуме избора и вредновања и норме рада у функцији научног сазнања, што подразумева систематичан процес и функционалан, сложен логичан, продуктиван систем усклађених делова и чинилаца којим се остварује научно сазнање. Подразумевање критичко проучавање резултата претходних истраживања, потом вредновање, селекцију и синтетизовање.

### VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

**КАНДИДАТА:** Филипа Вучетића

**НАПОМЕНА:** /

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је **Филип Вучетић** подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области **Историјске, археолошке и класичне науке**, ужа научна област **Историја модерног доба/Савремена историја**.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да су **проф. др Владан**



**Виријевић и проф. др Александар Стаматовић** подобни за менторе предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **Филипа Вучетића** и предложене теме докторске дисертације **Бенерал Радомир Вешовић (1871-1938): живот и дјело** да се за менторе именују **проф. др Владан Виријевић** редовни професор, Катедра за историју Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, ужа научна област Савремена историја и **проф. др Александар Стаматовић**, редовни професор Филозофског факултета у Источном Сарајеву, ужа научна област Историја новог вијека.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. 

2. 

3. 

4. 

5. *А. Стаматовић*